

Raadsvoorstel

Onderwerp

Raadsvoorstel Meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025 - 2036

1. Aanleiding

Minimaal eenmaal per 5 jaar stelt de gemeenteraad de actualisatie van het Meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte vast. Het Meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025 - 2036 maakt inzichtelijk wat de gemeente kan verwachten aan kosten voor de komende jaren. Tevens wordt er een doorkijk gegeven tot 2036 wat de inschatting is qua kosten op basis van recente inspecties gebaseerd op het huidige areaal. De afgelopen jaren is de gemeente Leusden gegroeid op het gebied van woningbouw. Daarmee is tevens het areaal van de openbare ruimte toegenomen. Met deze uitbreiding is rekening gehouden in het plan. Daarnaast komen verschillende wijken door het aanlegjaar in een onderhoudsfase waarin meer moet worden geïnvesteerd in onze kapitaalgoederen. Om die reden is er een stijging te zien in kosten voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte.

Het voorgaande plan is in 2021 vastgesteld en had een looptijd tot en met 2025. Om die reden wordt dit meerjarenonderhoudsplan voorgelegd aan het college en de raad. Hoewel het plan pas eind 2025 wordt aangeboden, zijn er al veel werkzaamheden voor dat jaar opgenomen. Een deel daarvan is reeds in uitvoering of voorbereiding, omdat dit binnen het bestaande financiële kader mogelijk is. Met de vaststelling worden de budgetten van de verschillende beheerdisciplines op elkaar afgestemd.

2. Wettelijke grondslag

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat, voorzieningen die vooraf worden gevormd om lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over meer begrotingsjaren, kunnen alleen met instemming van de raad ingesteld en gevoed worden op basis van een recent (beheer)plan; Onder recent wordt een (beheer)plan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Daarnaast is dit bepaald in de nota reserves en voorzieningen gemeente Leusden 2025, artikel 4.3.j.

3. Beoogd effect/ bestuurlijk kader

Het duurzaam in stand houden van de bestaande voorzieningen in de openbare ruimte. Daarnaast worden de egalisatievoorzieningen "groot onderhoud" en de reserve "vervangingsinvesteringen openbare ruimte" in overeenstemming gebracht met de benodigde

financiële middelen op basis van de meerjarenonderhoudsplannen van de verschillende beheerdisciplines.

4. Deadline

Het plan wordt voorgelegd voor de raadsvergadering van 11 december 2025.

5. Voorstel

1. Het Meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025-2036 vaststellen.
2. De afschrijvingstermijnen van openbare verlichting voor lichtmasten van 50 naar 40 jaar aanpassen en voor armaturen van 25 naar 20 jaar aanpassen.
3. De bezuinigingsopgave vanuit het speelruimteplan 2012 – 2022 laten vervallen.
4. De bedragen voor dagelijks onderhoud en personeelskosten ad € 550.000 uit de onderhoudsegalisatievoorzieningen halen en overhevelen naar de exploitatiebudgetten.

Beslispunten met betrekking tot de onderhoudsegalisatievoorziening:

5. Een startsaldo van € 2.782.000 voor de onderhoudsegalisatievoorzieningen aanhouden per 01-01-2025, in plaats van € 5.077.000, door het laten vrijvallen van € 2.295.000 in de algemene reserve.
6. De onderhoudsegalisatievoorzieningen in overeenstemming brengen met het meerjarenonderhoudsplan 2025 - 2036 door het verlagen van de jaarlijkse dotatie met € 982.000.

Beslispunten met betrekking tot de reserve vervangingsinvesteringen:

7. Een startsaldo van € 3.187.000 voor de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte aanhouden per 01-01-2025 door een onttrekking van € 2.295.000 uit de algemene reserve.
8. De reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte in overeenstemming brengen met het meerjarenonderhoudsplan 2025 – 2036 door een verhoging van de jaarlijkse storting met € 789.000.
9. De begrotingswijziging 2025 – 1047 vaststellen.

6. Argumenten

1.1 Met de vaststelling van het meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025 – 2036 is het plan weer geactualiseerd en inzichtelijk gemaakt wat de benodigde financiële middelen zijn om uitvoering te geven aan het meerjarenonderhoudsplan op basis van onderhoudsniveau B.

In 2025 is het meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025 - 2036 geactualiseerd voor het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen. Hiertoe behoren de gemeentelijke wegen, civiele kunstwerken, water, groen- en speelvoorzieningen, openbare verlichting, gebouwen en binnen- en buitensportaccommodaties. Op grond van BBV-voorschriften dient het plan minstens iedere vijf jaar te worden geactualiseerd. Het meerjarenonderhoudsplan beslaat in gemeente Leusden een periode van 12 jaar. Dit keer gaat het om exploitatielasten,

het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen in de jaren 2025 t/m 2036. Het actualiseren van de werkzaamheden is nodig om de beheerplanning aan te passen op de werkelijke situatie met nieuwe inzichten. Dit met als doel de bestaande kapitaalgoederen in de openbare ruimte in stand te houden en te zorgen dat de beoogde levensduur van deze kapitaalgoederen wordt bereikt. Wanneer deze levensduur voorbij is wordt overgegaan op een vervangingsinvestering. Het meerjarenonderhoudsplan is structureel duurder dan het voorgaande plan. De extra kosten hiervan bedragen jaarlijks € 357.000.

1.2 In dit plan is rekening gehouden met het omvormen van asfalt naar stenen en kleine aanpassingen op het gebied van klimaatadaptatie.

In Leusden worden straten in verblijfsgebieden met een geldende maximumsnelheid van 30 km/u in principe ingericht met gebakken elementenverharding. Op dit moment ligt in een aantal van die gebieden nog asfalt. Wanneer dat asfalt aan vervanging toe is, wordt hier elementenverharding voor teruggebracht. Op meer locaties starten de komende jaren projecten die voortkomen uit de Uitvoeringsagenda van het Mobiliteitsplan 'Leusden kijkt vooruit' (2021). Mogelijk worden daar ook 30 km/u wegen omgevormd naar fietsstraten. In een aantal gevallen kan ervoor gekozen worden om deze straten in (rood) asfalt uit te voeren. Maar dit zijn uitzonderingssituaties.

De komende jaren versterken we de biodiversiteit en klimaatadaptatie door, daar waar mogelijk, middengeleiders (Middengeleiders worden overwegend toegepast als rijbaanscheiding op voorrangswegen ter hoogte van een kruispunt) om te vormen naar bermen en in te zaaien met bloemenmengsel. Goed voor de insecten en een vertraagde afvoer van het regenwater. Om hittestress te reduceren worden extra bomen geplaatst waarmee naar de toekomst meer kroonvolume en daarmee meer schaduw wordt gerealiseerd.

2.1 In dit plan is rekening gehouden met het eerder afschrijven van lichtmasten en armaturen voor de openbare verlichting.

De komende jaren vervangen we lichtmasten en armaturen eerder omdat blijkt dat de lichtmasten een levensduur van 50 jaar niet halen. In 2024 zijn vier masten omgevallen aangezien deze op delen zijn doorgerot. De kwaliteit van materialen met name masten welke geproduceerd zijn in de periode na de oliecrisis is minder dan van voor de crisis. Om die reden versnellen we de vervangingscyclus. Armaturen worden vervangen in een cyclus van 20 jaar in tegenstelling tot 25 jaar, voor masten geldt een vervangingscyclus van 40 jaar in tegenstelling tot 50 jaar. De keuze voor een langere levensduur voor masten en armaturen is vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2015 – 2024. In het beleidsplan 2025 – 2034 wordt de vervangingscyclus aangepast naar bovengenoemde jaren.

3.1 Het reduceren van de uitgaven op het onderdeel spelen zoals voorgesteld in het speelruimteplan 2012 – 2022 is niet uitvoerbaar.

In 2012 is het speelruimteplan vastgesteld waarbij een reductie van speelplaatsen zou worden behaald. Helaas blijkt dit in de realiteit niet haalbaar. Die komt voor uit de behoefte die inwoners hebben dat er voldoende speelplaatsen zijn en daarnaast door areaaluitbreiding van

onze fysieke leefomgeving. Tijdens het bouwen van nieuwe woningen worden veel en grotere speelplaatsen gerealiseerd die door de beheerder spelen moet worden onderhouden.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in de raadsvergadering van 29 juni 2023 een motie ingediend, op aanbeveling van de jeugdgemeenteraad, en het college verzocht om speelplekken uitdagender te maken. Tevens wordt het college gevraagd om speeltoestellen voor alle leeftijden te plaatsen inclusief voor kinderen met een beperking. Om aan dit verzoek tegemoet te komen kan het bedrag voor spelen niet met 50% gereduceerd worden zoals in het beleidsplan werd voorgesteld, maar wordt in het meerjarenonderhoudsplan ingezet om het bedrag juist op niveau te houden. Dit komt neer op een gemiddeld jaarlijkse investering van € 229.000. Tijdens de beeldvormende bijeenkomst op 12 juni 2025 is gebleken dat het besparen op het onderdeel 'spelen' niet de voorkeur geniet binnen de raad.

4.1 De uitgaven voor dagelijks onderhoud en personeelskosten worden overgeheveld naar de exploitatie.

In het meerjarenonderhoudsplan wordt een structureel bedrag van € 550.000 voor het uitvoeren van inspecties, zijnde dagelijks onderhoud en personeelslasten ten laste gebracht van de exploitatiebudgetten van de verschillende beheerdisciplines. Dit op basis van de richtlijnen uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

5.1 Een startsaldo is nodig om een negatief saldo in de voorziening te voorkomen.

Door een startsaldo per 01-01-2025 voor de onderhoudsegalisatievoorzieningen van € 2.782.000 aan te houden zal er in de looptijd van het plan geen negatief saldo ontstaan. Dit sluit aan bij de BBV richtlijnen.

5.2 Het resterende bedrag uit de onderhoudsegalisatievoorzieningen laten vrijvallen.

Het saldo van de onderhoudsegalisatievoorzieningen per 31-12-2024 is hoger dan het startsaldo van dit meerjarenonderhoudsplan. Dit komt doordat er de afgelopen jaren een deel van het onderhoud niet is uitgevoerd, anders is geprogrammeerd of samen is gekomen in projecten. Het saldo van € 2.295.000 kan vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

6.1 Door de onderhoudsegalisatievoorzieningen aan te passen op basis van het meerjarenonderhoudsplan blijft de openbare ruimte voor de komende 12 jaar op niveau en voldoet de gemeente Leusden aan wet- en regelgeving.

Het doel van de egalisatievoorziening volgens de regels van de BBV is om financiële middelen te voorzien voor toekomstige uitgaven. Op basis van het voorliggende meerjarenonderhoudsplan wordt de jaarlijkse dotatie verlaagd met € 982.000.

7.1 Een startsaldo is nodig om een negatief saldo in de reserve te voorkomen.

Door een startsaldo per 01-01-2025 voor de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte van € 3.187.000 aan te houden zal er in de looptijd van het plan geen negatief saldo ontstaan. Dit sluit aan bij de BBV richtlijnen.

7.2 Het tekort van de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte bij te storten.

Het saldo van de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte is lager dan het startsaldo van dit meerjarenonderhoudsplan. Dit komt doordat er de komende jaren meer geïnvesteerd wordt bij wegen, spelen en openbare verlichting. Het tekort van € 2.295.000 wordt bijgestort in de reserve Vervangingsinvesteringen openbare ruimte (t.l.v. de algemene reserve).

8.1 Door de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte aan te passen op basis van het meerjarenonderhoudsplan blijft de openbare ruimte voor de komende 12 jaar op niveau en voldoet de gemeente Leusden aan wet- en regelgeving.

Het doel van de reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte is het reserveren van financiële middelen voor toekomstige investeringen. Op basis van het voorliggende meerjarenonderhoudsplan wordt de jaarlijkse storting verhoogd met € 789.000.

9.1 Bij dit voorstel dient de bijgevoegde begrotingswijziging te worden vastgesteld.

De financiële gevolgen van dit voorstel zijn verwerkt in de begrotingswijziging met nummer 2025-1047, die via bijbehorend raadsvoorstel aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden en in de begroting wordt verwerkt. Het financieel nadeel betreft jaarlijks een bedrag van € 357.000 in de begroting 2025 en verder is hier nog geen rekening mee gehouden.

7. Alternatieve scenario's

Om minder te hoeven doteren aan de voorzieningen, is het gezien de recente ontwikkelingen een mogelijkheid om dit voor een aantal gebouwen niet te doen. Het gaat hierbij onder andere om het zwembad, De Korf, sporthal Achterveld en de bibliotheek in het centrum van Leusden. Gezamenlijk betreft dit een onderhoudsbedrag van € 3 miljoen. Door deze gebouwen buiten beschouwing te laten, kan de jaarlijkse storting in de voorziening met ca. € 250.000 worden verlaagd.

Er is echter op dit moment nog geen concreet besluit genomen over het afstoten, renoveren of nieuwbouw van deze gebouwen. Om die reden is ervoor gekozen om wél de benodigde onderhoudsbedragen voor deze gebouwen te doteren aan de voorzieningen. Door dit te doen, wordt er gespaard voor de toekomst en kunnen deze middelen later alsnog (gedeeltelijk) worden ingezet als dekking voor nieuwe ontwikkelingen.

Het meerjarenonderhoudsplan is gebaseerd op onderhoudsniveau B. Bij een volgende actualisatie is het mogelijk dit niveau aan te passen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de uit te voeren inspecties en het opstellen van onderhoudsplannen per beheerdiscipline. Wel dient er rekening te worden gehouden met bestaande contractuele verplichtingen.

8. Risico's

Het voorliggende meerjarenonderhoudsplan voor de openbare ruimte is geactualiseerd op basis van diverse inspecties en de expertise van de beheerders met betrekking tot hun areaal. Mede als gevolg van marktontwikkelingen zijn de kosten gestegen ten opzichte van het vorige plan. Indien het voorstel niet wordt vastgesteld, kan niet worden voldaan aan de verplichting om de openbare ruimte veilig te houden, aangezien de beschikbare financiële middelen daarvoor ontoereikend zijn.

Daarnaast is onderzocht of op onderdelen uitstel van onderhoud mogelijk is. Binnen deze planperiode blijkt dit niet haalbaar, aangezien in de afgelopen jaren reeds minder werkzaamheden zijn uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. Bovendien blijkt dat de kosten van diverse werkzaamheden structureel hoger uitvallen dan eerder werd verwacht.

De opgave om het elektriciteitsnet te verzwaren, waarvoor netbeheerder Stedin verantwoordelijk is, vraagt juist om een verhoogde inzet op werkzaamheden in de openbare ruimte. De uitvoeringswerkzaamheden van de gemeente zijn in veel gevallen direct gekoppeld aan de planning en uitvoering van Stedin. Diverse vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte zijn afgestemd op deze werkzaamheden, zodat synergie ontstaat en dubbel werk wordt voorkomen. Dit onderstreept het belang van tijdige en voldoende financiering van het onderhoudsplan.

9. Vervolg

Na vaststelling door de raad wordt uitvoering gegeven aan de werkzaamheden die voortkomen uit het meerjarenonderhoudsplan. Dit zal per jaarschijf uitgevoerd worden. Het informeren van de voortgang van de verschillende werkzaamheden wordt gedaan via de paragraaf kapitaalgoederen, welke onderdeel is van de begroting en de jaarrekening.

10. Evaluatie

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening in de paragraaf kapitaalgoederen een toelichting gegeven over de uitgevoerde werkzaamheden en hoe dit zich verhoudt tot het plan.

11. Inkoopadvies

Niet van toepassing

12. Advies van HR

Niet van toepassing

13. Advies ICT

Niet van toepassing

14. Juridisch advies

Niet van toepassing

15. Financieel advies (kosten en dekking)

Ten opzichte van de huidige ramingen stijgen de totale kosten (exploitatie, dotaties aan de voorzieningen en stortingen in de reserve) met € 357.000 per jaar. In de begrotingen vanaf 2025 is hier nog geen rekening mee gehouden. Deze extra lasten dienen gedekt te worden uit de begrotingsruimte.

16. Advies communicatie

Niet van toepassing

17. Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing

18. Global Goals

☐	Goal 01	Einde aan Armoede	
☐	Goal 02	Einde aan honger, zorgen voor voedselzekerheid en duurzame landbouw	
☐	Goal 03	Gezondheidszorg voor iedereen	
☐	Goal 04	Inclusief, gelijkwaardig en goed onderwijs voor iedereen	
☐	Goal 05	Gelijke rechten voor mannen en vrouwen en empowerment van vrouwen en meisjes	
☐	Goal 06	Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen	
☐	Goal 07	Toegang tot betaalbare en duurzame energie	
☐	Goal 08	Inclusieve economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen	
☐	Goal 09	Infrastructuur voor duurzame industrie	
☐	Goal 10	Verminderen van ongelijkheid binnen en tussen landen	
☒	Goal 11	Maak steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam	
☐	Goal 12	Duurzame consumptie en productie	
☒	Goal 13	Aanpak van klimaatverandering	
☐	Goal 14	Beschermen en duurzaam gebruik van oceanen en zeeën	
☒	Goal 15	Beschermen en duurzaam gebruik van ecosystemen, bossen en biodiversiteit	
☒	Goal 16	Bevorderen van veiligheid, publieke diensten en recht voor iedereen	
☐	Goal 17	Versterken van mondiaal partnerschap en coherent beleid voor duurzame ontwikkeling	

19. Klimaatadaptatie

Het meerjarenonderhoudsplan openbare ruimte 2025 - 2036 speelt een belangrijke rol in het realiseren van klimaatadaptieve maatregelen. Door bij het onderhoud rekening te houden met waterberging, vergroening en het verminderen van verhard oppervlak, wordt de openbare ruimte beter bestand tegen extreme weersomstandigheden zoals hevige regenval en langdurige droogte. Denk hierbij aan het aanleggen van wadi's, het toepassen van waterdoorlatende materialen en het strategisch planten van bomen en ander groen om hittestress te beperken.

Daarnaast biedt het plan de mogelijkheid om bij vervangingsinvesteringen structureel klimaatadaptieve keuzes te maken. Door werkzaamheden slim te koppelen aan andere projecten, zoals de verzwaring van het elektriciteitsnet door Stedin, ontstaat er ruimte om klimaatmaatregelen efficiënt en kosteneffectief mee te nemen. Zo draagt het onderhoudsplan niet alleen bij aan het behoud van een veilige en functionele leefomgeving, maar ook aan een toekomstbestendige, klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte.

20. Inwonerbetrokkenheid/ Burgerparticipatie

Niet van toepassing

21. Bijlagen

1. Meerjarenonderhoudsplan Openbare Ruimte 2025 – 2036
2. Begrotingswijziging 2025-1047

Het college van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester